Ч. 237 (13.782). Львів, четвер 6. вересня 1934. Pocztowa opłata opłacona ryczałtem. РІК LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.

Конто почт. щадн. 143.322.

Адреса для телеграм: „Діло". Львів.

Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем.

Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:

Місячно	5·00 зол.
Чвертьрічно	15·00 "
Піврічно	30·00 "
Річно	60·00 "

ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
" Друкарні: 29-26.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Заборона свята Федьковича!

(Власна телеграма).

Чернівці 4. IX.

Повідомляємо, що свято Федьковича і всі звязані з ним імпрези, отже й турнір чотирьох українських спортових дружин: „України" зі Львова, „Сяну" з Перемишля, „Руси" з Ужгороду і черновецького „Довбуша" не відбудуться з причини заборони влади. Всі українські заходи, аби влада відкликала заборону, не мали, як досі, ніякого успіху

Реґуляція рік у Сх. Галичині.

Дирекція водних доріг розпочала, як повідомляють з Варшави, приготовчі праці у звязку з задуманою на більшу скалю реґуляцією рік на терені Конґресівки і Сх. Галичини. При укладанні цього пляну возьмуть під увагу досвіди останньої катастрофальної повені. Виставлено досвідні стації, що будуть мірити швидкість бігу води, повставання намулу і т. п. Осягнені дані послужать при будові охоронних валів і запор.

Большевицькі кораблі в Ґдині.

ҐДИНЯ, 4. 9. ПАТ. Вчора прибула до Ґдині ескадра большевицької военної фльоти, а саме корабель „Марат" і два контрторпедовці. Адмірал Ґаллер, провідник большевицької фльоти на Балтійськім Морі склав візиту в товаристві большевицького шарже д'афер Подольського, військового аташе ген. Семйонова у Варшаві і його заст. полк. Баранова польському контрадм. Унґурові та державному комісареві Соколові. Оба в товаристві старшин ревізитували Ґаллера на большевицькому кораблі. Вечором контрадмірал Унруг гостив обідом большевицьких гостей в касині старшин.

Совітські маневри на Україні.

В околиці Києва розпочалися великі маневри совітської армії. Беруть у них участь: головний командант Ворошилов, заступник шефа штабу Менжінін, інспектор кавалерії Буденний і шеф летунства Камєнев.

Молодь в обороні моралі.

БРЮСЕЛЬ, КАП. Бельґійський Союз католицької жіночої молоді оголосив прилюдний протест такого змісту:

„Всупереч неморальности афішів і публікацій, які виставляють в кіосках, кінових вітринах і книгарських виставах, всупереч неморальности пляж і мод, ми даємо доказ, що є жіноча молодь чесна і чиста, надія майбутнього домового огнища, ґарантія добра для краю і громадянства. Ця молодь домагається, щоби не зображувано того, що карає право. Домагається, щоби її респектували. Домагається енерґійних розпорядків задля здержання зловживань, що є ганьбою для цивілізованого народу. Чи бачучи 50 тисяч зорганізованої молоді, почуєте нарешті її голос? Чи зачнете щось робити?

Ми рішилися вести дальше нашу круціяту. Домагаємось, щоби виступила наша влада, щоби помогли нам християнські родини, щоби вся молодь, реагуючи благородно, піддержала нас своїм приміром".

Швайцарія проти вступлення СССР до Ліґи Націй.

БЕРНО, 4. 9. ПАТ. На нараді між виділом закордонних справ союзної ради і швайцарською делегацією на сесію Ліґи Націй обговорювали приняття СССР до Ліґи Націй і признання большевикам постійного місця в Раді Ліґи. По довшій дискусії рішено, що швайцарська делегація буде голосувати проти приняття СССР до Ліґи Націй.

Невдалий переворот у Греції.

БЕРЛІН, 4. 9. ПАТ. Німецьке Інформаційне Бюро з Атен повідомляє, що група підстаршин протилетунської батерії намагалася минулої ночі викликати бунт. Озброєні вояки мали приїхати панцирним самоходом на місце збірки, але в останній хвилині відмовилися від участи в перевороті. Тоді підстаршини розбили військову касу і втікли зі заграбаними грішми. Військова влада і поліція ведуть слідство.

Пожежа палати цісаря Манджу-Ко.

ПЕКІН, 4. 9. ПАТ. З невияснених дотепер причин у палаті цісаря Манджу-Ко у Чан-Чун повстала пожежа. Пожежна сторожа з військом і добровольцями намагається погасити пожежу. Пожежа палати цісаря Манджу-Ко викликала в Японії велике враження. Японська преса здогадується, що палату підпалили і домагається перевести енерґійне слідство.

Невидана безхарактерність.

(Кореспонденція з Холмщини.)

В останньому числі „Слова", органу варшавської православної митрополії, появилася стаття „Православіє і унія в історії українського народу", підписана В. Заікіним. Ця стаття дає огляд кількох публікацій про ролю православія та унії в українській церковній історії, а головно праці п. Андрусяка. І своєю формою і змістом стаття В. Заікіна скандалічна.

В. Заікін пише по російськи, очевидно вважаючи цілком нормальним те, що варшавська православна митрополія зробила російську мову офіційною у внутрішньому житті церкви. Деж українському професорові, так всеціло занятому науковими працями, — є час познайомитись із тим, як виглядає статистика вірних, що творять православну церкву в Польщі. Що для нього значить довголітня вперта боротьба українського православного громадянства за розмосковлення церкви. Що для п. Заікіна каже факт, що варшавське „Слово" своїм змістом і напрямом є органом давнього російського чорносотенства. Він не думає боротись із цим злом у житті православної церкви та нашого народу; лише і сам старається попасти у цей-же тон, бо не лише, що пише для українського громадянства по російськи, але й утотожнює поняття „український" з поняттям „южнорусскій". А навіть, щоби більше приподобатись кому слід, він, наприклад, уживає вислову „значеніе православія і унії в історії Южной Русі (Україны)". Проти такої термінольоґії не міг би нічого мати і сам В. Пуришкевич чи граф Бобринський. Є там і два сс в слові „русскій" та „Україна" поставлена в дужках при слові „Южная Русь".

Чи після того дивно, що стаття В. Заікіна у формі рецензії історичної праці Андрусяка уявляє собою по суті повну апольоґію московської церковної політики на українських землях як у минулому, так і тепер. І так. п. Заікін рахує „совершенно произвольним і в сущности весьма неясним" засадниче обвинувачення православної церкви в тому, що вона „була на службі русских царей". А вже з дивним запалом поборює він як „неосновательное" твердження, що православне духовенство на території гетьманщини було деморалізоване московським урядом при допомозі грошей та маєтків. Посередньо В. Заікін нічого злого не добачує і в тому, що росіяни ввели були російську вимову церковно-слов'янської богослужебної мови. Є в нього і випад проти соборного устрою, який він згірдливо зве „общественним папізмом". Словом, українці нічого не можуть закинути москалям ні в минулому ні нині за їх церковну політику

Годі поважно полемізувати з В. Заікіном на тему, якою була історична правда. Чейже він, говорячи про сучасність, має відвагу назвати „явно неудачним" твердження, що „вся православна ієрархія і большинство православного духовенства в Польше „rosyjskie".

Зате залюбки п. В. Заікин наводить твердження п. Андрусяка про те, що „Ватикан ідьот на руку маленькой групе москвофілов" та що „отношеніе Ватикана к украінцам ідьот в разрез с украінскімі національними інтересами". Не берусь розглядати, чи слушним є обвинувачення Ватикану в піддержуванні москвофільства. Припустім, що навіть слушне. Але чиж годиться робити „такий" закид Ватикано-

ві в органі, який є наскрізь москвофільським та ще в тому самому числі, в якому поміщена відозва до „Русскіх Лемков" про нове талергофсько-православне свято 8. і 9. вересня ц. р. з участю епископа Симона. У тому самому числі є і тенденційно-москвофільська стаття про о. М. Сандовича і нарешті замітка про те, що православна духовна місія на Лемківщині доручена відомому фанатичному москвофілові Павлишинові. Пан Заікін певно знає, що в домі висільника не говорять про мотузок та ще в час, коли тіло висільника не зняте. Хайбиже подбав він бодай про те, щоб його статтю помістили в слідуючому числі „Слова". А то вже занадто провокаційно-цинічним виглядає

закид про москвофільство Ватикану. А вже розброюючо смішним є твердження, що „уніятська церква не є національно українською церквою та не має національної цінности". Чижби московська православна церква на Україні за царських часів, а особливо нинішня в межах Польщі, мали перевагу в тому відношенні над галицькою греко-католицькою?

Пан В. Заікін цього правда не твердить явно, *expressis verbis*, але такою є тенденція цілої його статті. І подумати лише, що так пише h o r r i b i l e *dictu* — український професор, що сидить серед греко-католиків і працює в католицьких органах преси.

Холмський Даль

За стабілізацію валюти.

ЖЕНЕВА, 4. 9. ПАТ. Вчора оголошено текст звіту економічного комітету Ліґи Націй до Ради Ліґи. Комітет осуджує господарський націоналізм, який підриває торговлю. В додатку до звіту секретаріят Ліґи вихвалює переконання, що привернення нормальних торговельних взаємин буде можливе з хвилиною стабілізації валюти. Тоді теж промине вагання цін товарів.

—o—

Величезний страйк в Америці.

НЮ ЙОРК, 4. 9. ПАТ. Про розміри страйку в ткацькому промислі обі сторони, капітал і праця подають суперечні звідомлення. Предсідник ткацького інституту Слови заявив, що більшість робітників у південних стейтах хоче працювати дальше. Своє твердження опирає на вістках, що 90 прц. робітників, занятих у південних прядільнях, находиться при праці. Зате Ґорман, предсідник страйкового комітету, висловив велике вдоволення з ходу страйку і заявив, що всі робітники в 20 південних містах покинули роботу. Ґорман передбачує, що в суботу до страйку приступить 85 до 90 прц. робітників.

—o—

Перший сніг.

МІЛЯНО, 4. 9. ПАТ. У північній Італії впав сніг. Верства снігу на 30 цм. груба в околиці Триденту на висоті 1800 м. покрила землю. В нижче положених околицях лютують бурі і зливні дощі. Злива заподіяла великі матеріяльні втрати, які сягають до 15 міліонів лірів.

ПОВІНЬ.

КРАКІВ, 4. 9. ПАТ. Внаслідок дощів останніми днями піднялася вода в кількох ріках, допливах Висли та залила нижче положені поля та сіножати. Вода в ріці Рабі піднеслася на 3.17 м. повад нормальний стан. Дунаєць коло Нового Санча на 2 м., на Віслі за 3.73 м. Комунікація між Новим Санчем і Криницею на західній Лемківщині перервана. У селі Плащах у Дунайці потонула одна жінка. В Ґромніку вода затопила воєвідську дорогу. На Шлеську теж виступили ріки з берегів. У Вадовицях вода затопила кільканацять домів. З нижче положених помешкань виселюють мешканців.

Польська меншина в Чехословаччині.

Прага, серпень 1934.

„Лідове Лісти", орган чехословацької клерикальної партії, з дня 24. серпня приносять цікаву статтю „Поляки і чехи на Тешинську". Для нас вона цікава особливо тими датами, які згаданий часопис подає за звітом „Слезської Матіце" за 1933 рік, а які ілюструють умовини життя польської меншини в Чехословаччині.

Останній перепис населення з 1930 р. виказує 83 тисячі поляків у ЧСР. Польська меншина в ЧСР. має своїх представників у парляменті, в краєвому заступництві моравсько-шлеському, в повітових заступництвах, держить у своїх руках управу цілого ряду громад, а польська мова є урядовою мовою в усіх державних урядах тих повітів, де поляки творять більше ніж 20 проц. усього населення.. Польське шкільництво, крім малої кількости шкіл, що їх вдержує „Мацеж школьна", утримується з державних коштів. Краєвий шкільний фонд допоміг „Школьней мацежи" минулого року сумою 189.488 кч. виплачуючи платню вісьмом учителям публичних шкіл, що дістали платну відпустку для навчання в приватних школах „Мацежи школьней". Крім цього таж „Мацеж школьна" дістала ще від держави допомогу 150 тисяч на гімназію в Орлові.

Минулого шкільного року мали поляки на Тешинську 90 народніх шкіл з 245 клясами і 10 виділових шкіл з 53 клясами, отже разом 100 шкіл з 298 клясами (порівняйте ці числа з числами шкіл на Закарпатті, про які ми писали в „Ділі" з 23. серпня ц. р.). Крім цього мають тут ще поляки 7 господарських шкіл. Хоча держава удержує для своєї польської меншини цілий ряд народніх, виділових, господарських та ін. шкіл, то мимо того „Мацеж школьна" дістає ще щорічно 360 тисяч державної субвенції. Між польським населенням на Тешинську є нині 4.168 чужих горожан, а безробітні польські горожани одержують допомоги в тій самій висоті, що і чехословацькі горожани.

Поляки на Тешинську видають 9 часописів, а чехи лише 2. В чесько-тешинськім повіті з загального числа 780 товариств є 357 польських. Крім цього мають поляки в цьому повіті 45 щадниць, 4 рільничі щадниці, ріжні кооперативи і т. д.

Міністерство соціяльної опіки дало за останніх три роки польському товариству опіки над молодю 140.000 кч. субвенції, а ріжні польські інституції дістають з краєвих фондів річно 80.000 кч. допомоги. Польські громади на Тешинську дістали 1933 р. на покриття своїх звичайних буджетів з краєвого приділу понад два міліони чеських корон. Відтак у статті приводиться деякі дати, що ілюструють знову умовини життя чеської меншини в Польщі, головнож на Волині, але про них ми вже не будемо реферувати, бо про них наша суспільність мусить певно сама добре знати.

М-н.

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 6. ВЕРЕСНЯ 1934.

СТ. ШМАНЬКОВЕЦЬКИЙ.

Двацять років тому...

Зі скорістю фільмової стяжки минали події липневих і серпневих днів 1914 року. Піднесений боєвий настрій — заінавгурований сентиментальним маніфестом цісаря Франца-Йосифа, якого „найгарячішим бажанням було останні, Божою ласкою суджені роки життя, присвятити ділам мира та захистити народи перед тяжкими жертвами і трудами війни" — піддержували далі поклики Головної Української Ради, Боєвої Управи, що накликали до творення збройної організації для боротьби за волю й державну незалежність України.

Нехай на руїнах царської імперії зійде сонце вільної України! Ми поляжем, щоби славу і волю і честь Рідний Краю здобути Тобі! Гряде великий час, вибила слушна година! Ось акорди, якими кінчилися поклики Головної Української Ради до українського народу Галицької Землі.

Довгі дні і неділі жило наше громадянство під враженням і суґестивною силою цих маніфестів, жило великими хоч незясованими й неочеркненими сподіваннями, жило якоюсь сліпою непохитною вірою захопленням, психозою.

А мало все те податний, пригожий і вдячний підклад у психіці всього населення. Останні роки перед війною, це була доба матеріяльної скрути, грошової тісноти, загального зубожіння, зневіри і зневіри. Воєнний сигнал перервав ту дрімоту, що обхопила всі майже „любі народи" австро-угорської корони. Всі вони наче збудилися зпросоння. Мали поза собою дні горя й нужди, а перед собою невідоме завтра, яке на силу вбирали в рожеві краски кращої долі.

Та плили дні й неділі, захоплення минало, запал остигав, дійсність наводила думи й рефлексії, час приносив трівожні вісти, в серцях родилися журливі сумніви, а над усім тим неслися хмари сплітюк.

Львів післав до Сербії свої діти, себто 30-ий полк піхоти, що в дощеву днину сходив із Цитадельної гори та пішов у далеку південну країну, щоби пімстити зневажену честь і пролиту кров австрійського архикнязя та його морґанатичної дружини.

І саме від сербських зарінків стали напливати перші невтішні вісти, що, хоч наш жовняр йде побідно вперед, та свою побіду оплачує важкими жертвами, бо завзятий серб боронить свої рідні пустарі до останньої краплини крови. Згодом стали долітати й з протиросійської боєвої лінії невеселі чутки.

Та загал жив враженнями й настроями хвилини, дня, читав звідомлення ґенерального штабу, довші списи членів головної пресої кватири; люди цілими днями ходили по місті, збирали новини, висиджували в каварнях, політикували, дебатували. Мов зпід землі виросли хмари дипльоматів, стратеґів, істориків, знавців воєнного ремесла, міжнародного права і т. д.

Урядові звідомлення ще до половини серпня приймали люди, як щиру і непохитну правду. Ніхто й не думав їх аналізувати та піддавати в сумнів.

Була одна закутина у Львові, де тверезіше гляділи на війну. У винарні Дідоліца й Прпіца при вул. Чарнецького була в одній кімнатці „Чеська Беседа". Там сходилися чехи, південні славяни, що мали точні вісти про події на фронтах, а черпали їх з „Corriere della Sera", що через недогляд приходив ще довго до Львова, а був явно ворожо наставлений до осередних держав і не насував ніяких сумнівів, що італійці свій союз з осередніми державами уважають безвартісним клаптиком паперу та ждуть лише відповідної хвилини, щоби вдарити на Австрію.

У тому то часі зродилася і стала наростати до потворних розмірів леґенда про москвофільські симпатії галицького населення. Творцями її були мадяри. Зі самим вибухом війни австро-угорська команда вислала відділи кінноти, яких завданням було зробити рейди поза російський кордон як найдальше в російську територію для розвідчої служби та сіяння переполоху. Пішли вони поза Броди, Підволочиська й Гусятин. Відділ гузарів, що був в околиці Сатанова дістався у засідку і лише мала частина його врятувалася у відвороті. Щоби виправдати свою невдачу, мадяри склали все на вороже відношення галицького населення до австро-угорського війська та його явно москвофільські симпатії. Це було джерело леґенди, що опісля виросла в трагедію, якої звенами були Талергоф, безчисленні тюрми, шибеничні стовпи та придорожні дерева, на яких конали безвинні українські селяни. Леґенда ця не переводилася за весь час війни. Коли в 1915 р. австро-угорські війська йшли вперед, я після освободження Львова мав нагоду читати звіти політичного комісаря при II. армії Бем-Ермолія, п. Сеферовича, при яких читанні мені волосся ставало дубом. Все наше населення було там змальоване москвофільським. При вході військ у ярославський повіт предкладено такі засоби обережности й обезпеки, що просто заносилося на закриття всіх українських установ та за вязнення, а то й вивішання свідоміших

По широкому світі.

— Минулої неділі відкрили у Відні міжнародні осінні торги, в яких бере участь понад 20 закордонних держав. Мадярщина, Болгарія та Італія виставили власні павільони.

— Осінні міжнародні торги відкрили теж у Празі. На торги зголосило свою участь 2914 фірм, а між ними 306 закордонних. На торгах виставили свої кіоски порт Ґдиня і Данціґ.

— До Трієсту прибула британська ескадра середземноморської фльоти, зложена з 3-ох кружлаків і фльотилі торпедовців.

— У Празі відбувається VIII. міжнародній фільософічний конґрес при участи 600 делеґатів зповал 20-ох держав.

— Від 4-го до 10. вересня ц. р. відбувається у Нірнберґу конґрес націонал-соціялістичної партії. Міністерство летунства заборонило переліт літакам над містом у промірі 10 км.

— Число безробітних у В. Британії в дні 20. серпня ц. р. виносило 2.136.578 осіб, отже за 10 тисяч більше, ніж минулого місяця.

— В південно-західній Франції шаліла буря і знищила всі поля кукурудзи та винниці.

— В Будапешті розпочався міжнародній телефонічний конґрес при участи 115 делеґатів.

— В Іраку утворено новий уряд під проводом Алі-бек-Джоудата, колишнього міністра двора.

— До Парижа приїхав сіямський король.

— Альбанський уряд запропонував югославянському урядові збудувати залізничий шлях від столиці Альбанії Тірани до Скопле. Таким чином Альбанія була би злучена з головними европейськими залізничими шляхами.

— В Еспанії появився декрет, який забороняє молоді до 21 року життя належати до яких-небудь політичних партій.

— У Гавані почався 24-годинний страйк усіх службовиків на знак протесту проти нелеґальних експериментів уряду, які нагадують поведінку колишнього през. Мачади. Військо і поліція в строгім поготівлі. По місті розставлені рефлектори.

Прилюдний запит

ПОСЛА ГР. ТЕРШАКІВЦЯ ДО ОТЦЯ ДОКТОРА ВАСИЛЯ МАСЦЮХА, ПАРОХА В ГОРОЖАННІ ВЕЛИКІЙ.

Спонуканий моїми виборцями, звертаюся до Вас, Отче Парох, з таким прилюдним запитом:

1) Чи правдою є, що Ви вимагаєте надто високих оплат за релігійні послуги, особливо за похорони, що доводить дуже часто до того, що поручені Вашій опіці парохіяни вмирають без християнських похоронів, отже без покроплення і без запечатання гробу? Чи правдою є, що саме такими парохіянами були: 1) жінка Івана Белза, 2) Іван Гринишин, 3) Гринько Дмитришин, 4) Сенів Матвій? Цей останній власник одного морґа і за його похорон давали 25 зол. Чи правдою є, що Ви зажадали 35 зол., а коли не одержали цих грошей, не дали хреста і навіть не пустили тіла до церкви та не опечатали гробу? 5) Олекса Лопачук, за якого похорони зажадали Ви 100 зол. 6) Від Побіґушки Івана, сина Андруха зажадали Ви за похорон 150 зол., а що цей не мав відразу готівки, зажадали Ви векслевого покриття. Те саме мало місце з жінкою Пилипа Терлецького, дітьми Стечишина Михайла, Марцина Миколи і інших.

2) Чи правдою є, що в теперішних важких часах у Вас нормою за звичайне покроплення тіла перед церквою є 7 зол., а за покроплення тіла в церкві 10 зол.?

3) Чи правдою є, Отче Парох, що за позичення грошей своїм парохіянам берете високі відсотки так, що ці справи опиняються в повітовім і окружнім суді, а навіть у розємчім уряді, як це мало місце в останнім місяці з Іваном Добровольським в Горожанні Великій, де вийшло на яву, що Ви за 100 долярів взяли 50 долярів відсотків за півтора року?

На всі отсі запити домагаюся від Вас прилюдної відповіді тому, бо, як я і мої виборці зачувають, Ви є поважним кандидатом на владичий престол Лемківщини. Тому мусите прилюдно очиститися від тих замітів, які по всій моїй окрузі кружляють.

Гринь Тершаковець,
посол 49. округи.

—o—

Невдача совітської індустрії.

(УП) Останніми часами займається анґлійська преса дуже основно совітським питанням і містить дуже часто оригінальні звідомлення з місць своїх спеціяльних кореспондентів. Льондонська ґазета „Морнінґ Пост“ з 23. 8. 34. містить статтю під повищим заголовком, яку ми подаємо в перекладі до відома українського громадянства. Статтю цю написав спеціяльний кореспондент тої ґазети, висланий у Совіти для студій тамошніх відносин.

„Совітська Росія находиться в середині другої пятирічки. Перша пятирічка закінчилася мішаниною статистичних даних, незрозумілих навіть вправному бухгальтерові. Трактори, авта, рільничі машини і всі інші потрібні до життя продукти продукуються в Росії — як вказують числа — у такій скількости, що найбільші британські фабрики в порівнанні з ними є зовсім незначними.

Статистичні дані про виріб тракторів у сталінґрадській фабриці за місяць липень ц. р. були подані в офіціяльній совітській ґазеті „Правда“ поверх 4.000 машин. Це досягнення, як там було зазначено, перевищало на 3 прц. навіть ту продукцію, яка була передбачена в пляні.

Для кожного, обзнайомленого з большевицькими методами праці і карами, які ждуть завідуючих фабриками у випадку невиконання пляну, не є дивним, що продукція перевищає установлену норму. Заслання на Сибір, а навіть за смерть через розстріл, виміряються тим директорам фабрик, які не вспіють виконати наказів з Москви. Ясно і зрозуміло, що ці директори посвячують якість за користь скількости, щоби лише рятувати своє життя. У висліді з большевицьких фабрик виходять такі трактори й авта, яким бракує найелементарніших частин, як моторових осей чи кольб.

В останніх місяцях продукція часто задержувалась через неможливість одержати потрібні для праці фабрики сирівці чи ті частини, які виробляє якась друга фабрика. Щоби цьому зарадити, большевики видали недавно закон, на основі якого кожному робітникові, який не виконає згори призначеної йому праці, задержується виплату заробітної платні. Колиж робітник зможе доказати, що він не виконав цілої роботи лише тому, бо йому не достарчили сирого матеріялу, то в такому разі йому відтягається лише половину платні.

Минулої весни прислали до одної московської фабрики на Україні „комбайн гарвестер“ (жниварка) великого американського типу. В цілому колективному господарстві, куда цю машину прислано, не було ані одного чоловіка, який би колинебудь у житті бачив таку машину. Очевидно, що всі спроби орудувати нею, були невдачними. Після численних прохань прислано з Москви спеціяліста до неї. Між іншими недостачами, які цей фаховець найшов у машині брак головного паса, апаратів для смарування і бензинового танку. Загально відома американська фабрика машин до шиття, побудована в Подольську, затруднювала в 1901 р. 1000 робітників. У 1914 р. вона затруднювала біля 5.000 робітників і продукувала поверх 400.000 добрих машин річно. Під большевицьким зарядом ця сама фабрика затруднює 11.000 людей і виробляє лише 500.000 машин сумнівної вартости. Передвоєнна, старого типу машина тієї фабрики коштує в Москві десять разів більше, ніж машина, вироблена під большевицьким зарядом.

Те саме відноситься і до тракторів.

Росіяни не є технічно виробленим народом. Тому, що вони походять з діда-прадіда з хліборобів, не можна сподіватися від них, щоби вони навчилися в пятьох роках штуки викінчувати машинові частини до точности одної десятитисячної цаля.

Більші індустрії, сталеві, незалізні фабрики, а також фабрики для виробу важких машин у Совітах находяться у ще гіршому положенні, як малі підприємства. Ці великі фабрики вимагають далеко більшої сітки для транспорту матеріялів. Маючи на увазі лихий стан російських залізниць, треба признати, що практично неможливо вдержати правильний рух до більше віддалених фабрик.

У Магнітоґорську збудували большевики у 1930 р. фабрику сталі, яка повинна6 продукувати річно поверх 15 міліонів тон сталі. У порівнанні з найбільшою нині фабрикою сталі у світі в Ґері (Злучені Держави Америки), яка дає 10 міліонів тон сталі річно, конструкція такої фабрики у Магнітоґорську була непрактичною. Фабрика в Ґері лежить на 30 миль від Шікаґо. Саме це місто може консумувати половину її продукції. Руду до фабрики можна доставити там водою. На

громадян. І ця леґенда від початку війни робила своє і збирала жертви. Львів бачив, як його вулицями вели побитих, окрівавлених закованих селян, священиків, якими заповнювались тюрми з дня на день, хоч по ночах відходили транспорти вязнів на Угорщину та до інших країв наддунайської монархії.

Щоби бути в згоді з правдою, годі промовчати, що Росія мала в Австрії відданих собі і впряжених у свою службу людей. На початку війни австрійська воєнна влада мала мати докази, що в російській службі був Андрій Веретельник (за яким безуспішно вставлявся митрополит), що д-р Володимир Дудикевич був на етаті російського міністерства закордонних справ, а д-р Дмитро Марков був оплачуваний російським міністерством війни, — але щож з ними мали спільного бідні темні селяни, заманені й втягнені в москвофільський чи старо-руський табор, його організації чи установи, що опісля каралися по тюрмах, а то й гинули на сухій гиллі.

Сьогоднішні москвофіли залюбки вказують на українців як на спричинників талергофської драми та промовчують імена своїх стовпів, на яких память повинні впасти сльози і кров мучеників воєнного лихоліття...

Минув липень і половина серпня, ми не мали поняття, що поправді діється на боєвих фронтах, які сили станули проти себе, яке їх чисельне відношення, які вислідн перших змагань. З офіціяльних звідомлень не можна було відтворити собі ясну картину, ні осудити положення двох сил, що зударилися зі собою. З правила виглядало так, що москалі наступають та австрійські війська відбивають весь напір, а коли часово втратять яку позицію, то на другий день здобувають її знову.

В питійській стилістиці австрійських звідомлень найкраще орієнтувався один львівський жид-адвокат, що сказав щиро: Дуже радію, що наші війська на протиросійському фронті є все в перемозі, непокоїть мене лиш те, що їх світлі побіди є... щораз ближче Львова.

Тато ледви чутка передерлася у Львів, що під Залізцями вперше зударилися обі ворожі сили, що під Зборовом (Ярославичі) відбувся ґігантний бій австро-угорської та російської кавалерії, якого вже опісля світова війна не бачила. Там вдарили на себе тисячі кінноти, з австрійського боку улани, гузари й драгони знаменито зоружені, в досконалій формі, але дещо за тяжкі, то й не дивота, що козацька списа взяла верх над тяжкою уланською шаблею і вагка побіди перехилилась на сторону царського війська.

Промовчували звідомлення, що над Золотою й Гнилою Липою йшли жорстокі й уперті бої, де австрійські війська склали докази геройства і витревалости, а вкінці мусіли відступити перед переважаючою силою ворога. Там австрійська III. армія під проводом ген. Брудермана і II. армія під командою Бем-Ермолія мала проти себе вдесятеро сильнішу і численнішу силу російського війська.

Правда відраднішї вісти залітали з північно-східного фронту, деДанкль під Красніком, а Авфенберґ в напрямі Комарова нанесли царському війську великі втрати та й тут з огляду на пересунення галицького фронту, спасаючись перед скриленням, треба було податися взад. — Таким чином дорога на Львів була росіянам відкрита. Відступаючі австрійські війська здержували російський напір, але це все були надлюдські зусилля, обчислені на проволоку в засуджені на невдачу...

(Далі буде.)

протязі двох місяців можна доставити стільки, що вистане для праці фабрики на цілий рік. Ву- голь і вапняк, два важні сирівці потрібні до ви- робу сталі, находяться у віддалі кількох соток миль, але сітка залізничого получення в Ґері має пять окремих систем з подвійними шинами. Зате фабрика у Маґнітогорську положена в го- рах Ураль, кількасот миль від незначної сибір- ської залізниці. Вуголь треба доставляти на від- даль 700 миль. Зноваж випродукована сталь му- сить мандрувати тисячу миль до ринку збуту. На оправдання тих чужинецьких спеціялістів, що виробляли пляни тієї фабрики, треба додати, що вони довгими годинами сперечалися з моска- лями, стараючися їх переконати, що фабрика сталі впятеро менша була би більше корисна.

Стільки подає спеціяльний кореспондент „Морнінґ Пост". Коментарі зайві, бо з допису ясно виходить, як розбудовано і як виглядає весь, так розтрублений на весь світ, успіх в ін- дустріялізації та колективізації. В такому на- світленні не страшний світові конкурент з боль- шевицької Москви.

НІМЕЧЧИНА — ПОЛЬЩА — ЯПОНІЯ.

Цікаві міркування англійського часопису.

Далекий Схід і ще раз Далекий Схід і так без кінця — отсе те найбільш пекуче питання, яке з непереможною послідовністю висувається на перший плян при кожній аналізі теперішньої міжлержавної ситуації й якого ніяк не можна виминути при якихнебудь комбінаціях чи здога- лах про дальший розвиток світової, в першуж чергу европейської політики. А скільки вже бу- ло тих комбінацій і тих здогадів! Нині наводимо знову один такий здогад за англійським часопи- сом „Сандей Рифері" з 12. ц. м.

„Є чимало причин догадуватися, — читає- мо там — що істнує тайний потрійний союз між Німеччиною, Польщею і Японією. Німеччина ди- виться на Східне Льокарно як на збрую, зверне- ну проти неї і проти Японії та вважає, що його приготовив ССССР, щоб таким способом забезпе- чити себе на випадок війни з Японією. Франція, щоб ослабити Японію, зобовязується заступати інтереси Совітів. Як довго Совіти будуть мати до діла з Японією, Франція має доглядати за сусі-

дами Совітів, тож колиб Німеччина приступила до Східного Льокарна, скомпромітувалаб себе в очах Японії. Мало того, коли Нім. прийняла вже деякі зобовязання супроти Токіо, то Японія зов- сім справедливо моглаб німецький підпис під східним пактом вважати за ворожий крок про- ти неї.

Недавно японський князь Кая відвідав ні- мецького президента в Нойдеку, а зараз після того віїхав до Польщі і тут мав побачення з мар- шалом Пілсудським і з іншими відповідальними політиками. Польська преса при цій нагоді при- гадала, що перед трицяти роками Пілсудський побував у Токіо, щоби заявити там поміч поль- ських національних революціонерів у війні Япо- нії проти Росії. Польсько-японська приязнь у тому часі сягала аж так далеко, що старшини японського ґенерального штабу вишколювали у Швайцарії польських революціонерів. Не від ре- чі буде освідомити собі, що ті, які перейшли курси військового вишколу, склали потім основ- ні ячейки пізніших польських леґіонів із часів світової війни, отже були основою нинішньої польської армії. Каваками, що у 1904 р. вів пе- реговори з поляками, став пізніше першим япон- ським послом у новій Польщі. Давні звязки ві- діграють нині особливу ролю!"

Далі англійський часопис розглядає питан- ня можливости японсько-совітської війни і з то- го приводу пише таке:

Токійський часопис „Гінода" влаштував ан- кету між відомими представниками японської армії на тему, чи Японія приготована до війни на 1936 рік. Гінода взяв тому такий речинець, бо до того року — як думає „Гінода" — Злучені Дер- жави Північної Америки виконають свою мор- ську програму, а Совіти свою другу пятилітку. Треба сподіватися, що і Китай до того часу пе- реведе свою реорґанізацію під американським проводом. Японські знавці свято переконані про перевагу японської воєнної фльоти над амери- канською, а це для Японії на випадок війни рі- шаюче питання з погляду кінцевого її вислілу. Головна річ — так думає японський штаб, не бо- ятися варварів і це гасло треба за всяку ціну вщіпити у душі японської молоді".

На думку „Сандей Рифері" все вказує на те, що Японія задумує щось проти СССР. Звязки між нанкінським урядом і Токіо стають щораз то тісніші, а і скількість китайських політиків, що приязно ставляться до Японії, зростає. Зов- сім правдоподібно, що Японія, розраховуючи певно на допомогу Нанкіну, а тим самим і на свою перевагу на китайських водах, відважиться за- хопити північну частину Сахаліну і ціле За- байкаля. Китай за свою допомогу дістав би со- вітську Монґолію і т. зв. Китайський Тукестан, де вже від довгого часу він не вспів проявити свого авторитету. Завданням Німеччини булоб дати Китаєві старшин і зброю, а Японію підтри- мати дипльоматично.

М—н.

Розбій на гладкій дорозі.

До відома органів компетентної влади.

В нашій Редакції явилося нині кількох се- лян з Підборець, пов. Львів, та оповідають таке:

Дня 28. м. м. відбувся у Підбірцях праз- ник, на який прибуло, як щороку, трохи лю- дей із сусідніх сіл. Між тими людьми були теж брати Стонжки з Лисинич разом з якимсь Куп- цом, одначе не були в церкві, тільки розпоча- ли бійку у другому кінці села з місцевими па- рубками. Набравши поза вуха, мстяться тепер згадані брати Стонжки на всіх Богу духа вин- них мешканцях Підборець, що їдучи за оруд- ками до Львова, переходять поруч їх хати. І так дня 3. ц. м. напали вони на гостинці з но- жами на Володимира Зарицького з Підборець у хвилині, коли він вертався зі Львова до до- му і змасакрували його так, що його привезе- но до Підборець непритомного. Одначе тим брати Стонжки не вдоволилися і вже 4. ц. м. рано напали на Михайла Брезденя з Підбо- рець, що йшов з молоком до Львова. У това- ристві свого батька стали оба Стонжки бити Брезденя палицею з мутрою та залізною шта- бою по голові, по плечах і куди тільки попа- ло. Змасакрували його так, що ним мусіло за- опікуватись рятункове поготівля, а до того розбили йому ще й баньки з молоком. Після того ще відгрожувалися, що так буде всім ме- шканцям Підборець, не виключаючи й жінок та дівчат.

Подаючи отсей сухий опис розбоїв, доко- нуваних на гладкій дорозі і в білий день, до відома компетентної влади, думаємо, що вона не тільки зглянеться в цю справу, вкоротить само- волю та погамує дикі інстинкти згаданих Стонжків, але й покарає винних та забезпе- чить мешканців Підборець від подібних напа- дів на будуче.

Ви маєте в себе кілька рідних установ, а чи Ви знаєте, що на чужині пропадають душі наших рідних братів? Тому присилайте передплату на українську пресу та місячні видання „Просвіти" та призначуйте їх для своїх братів.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 6. ВЕРЕСНЯ 1934.

М. ҐАЛУЩИНСЬКИЙ. 54)

З Українськими Січовими Стрільцями.

СПОМИНИ З РР. 1914—1915.

VI.

У Сколім. — Признання високих військових для УСС. — Одно зарядження. — Час неясно- сти та непевности. — Як я почав писати і чому перервав свої спомини. — Початок непорозу- мінь. — Як було з виправою д-ра Шухевича.

Коли я приїхав до Сколього, зачекав до часу, в якім буде можна зголоситись в команді групи. Пора була досить неспокійна. Це було саме після битви під Стриєм, коли війська гру- пи мусіли завернутися і займали становища, щоби боронити входу до Синевідська Вижно- го. В тих двох тижнях, як я був у Сколім, ко- манда була ввесь час у поготівлі. Готовий поїзд стояв постійно на двірці і всі мешкали, почасти навіть урядували в залізничих вагонах.

В команді не застав я нікого, крім незна- йомого мені майора Амброза. Зате сказали ме- ні, що шеф штабу гр. Лямезан є у ген. Гофма- на, який мешкає в місті. Пішов я в ту сторону. Після короткого часу вийшов ген. Лямезан, якого я повідомив про свій приїзд. Він взяв мене на своє авто і привіз до команди. По до- розі розповідав мені, що після страшної дво- денної битви під Сколем чується дуже змуче- ним. Признав, що стрільці поводяться дуже гарно і бються хоробро. Опісля сказав мені, аби я зачекав на ґенерала, який незабаром прийде до команди, де тимчасом виготовлять для мене і для Ділушка дальші прикази. Коли надійшов ґенерал і мене побачив, висказав отсі слова: „Die Ukrainer sind sehr brav; ich bin zu- frieden".

Слова признання з уст двох високопостав- лених військових були для мене чималою ра- дістю після всіх дотеперішніх неприємностей. Для Ділушка дістав я приказ, що він має йти до дол. Дубини, де буде в резерві та чекатиме на дальші прикази. В маґазині дістав ще папі- роски, тютюн та консерви. Щодо мене, то гр. Лямезан сказав, що він бажає собі, аби я та- кож мав відповідний вплив на УСС („Ich will, damit Sie auch E i n f l u s s n e h m e n"), але на- разі велів мені лишитись у Сколім. А коли я спитав, що робитиму тут, казав мені бути близько нього, щоби міг мене час-до-часу вжи- вати як ордонансового старшину. Коло мене лишились Мосора та Катамай. Як я їм розпо- вів розмову з полк. Лямезаном, були незви- чайно обурені на це зарядження.

Та не було що робити. Я зі своєю канце- лярією розтаборився в одній хаті у Сколім, а одного стрільця, Семена Палюха, призначив до команди групи, як ордонанса, щоб міг мені в пору приносити відповідні прикази. Одначе цей стан не тревав довго. Трівога була велика. Я з моїми лишився без нічого. Ані підводи, ні можливости посунутись узад чи наперед. Чи- сто якась безпотрібна прищіпка. Ті на переді мали вже свою ціль та орґанізацію, ті ззаду те саме, лиш я один завис у воздусі. Уважаючи, що мені одному всеж буде лекше посуватися, другого чи третього дня після приїзду у Ско- ле велів я відїхати всім до Ґорґани, заявляю- чи, що коли дістану приказ поставити команду УСС, завізву їх до себе, а покищо зали- шусь сам.

Той час неясности та непевности мого при- значення, а надто повного безробіття впливав на мої нерви так, що швидко повернувся у ме- не давній час розстрою, а вогка пора викликала такі сильні болі в клубах, що я ледви волік ногами. Замешкав у якімсь готелі, за який, не знаючи ще кватерункових приписів, мусів платити. Харчуватися хотів я в офіц. ме- нажі, де також, як неприналежний до неї, му- сів платити. Але всього зайшов я лиш один раз до неї, а це тому, що вийшов звідти з дуже поганим враженням. Стіл, при якім я сидів, складався переважно із самих поляків-стар- шин. Коли вони стали залюбки говорити про зради і кари смерти, виконувані на невинних жертвах, мені не хотів навіть кусок страви пе- рейти через уста, і я більше не появлявся в ме- нажі а варив мені страву жид, у якого готелі я мешкав.

Серед такого настрою став я тоді вперше

Національне питання у Чехословаччині.

IV*).

Словаки і мадяри в Чехословаччині.

Нітренські події розглядали широко в чехословацькому парляменті, при чому влада старається загладити за всяку ціну ці неприємні враження з фактичного стану, який у дійсності завинило чеське урядництво на Словаччині та чеська безоглядна політика супроти словаків. Відомо, що владі не годиться брати вину та відповідальність на себе. В арґументації, якою послуговуються в своїй обороні урядові чинники, фіґурують міліярдові суми, які, мовляв, витрачено на Словаччину, дарма, що з неї таких сум не зібрано... (Див. „Вечерні Чеське Слово", ч. 242, 21. X. 1933 ст. 1). Політику чільних словацьких партій, Глінки та Разуса уважають демагогією, сепаратизмом, противдержавною... Все це вказує, що верховна влада Чехо-Словаччини ще досі не найшла тої дороги, яка змогла би усунути цей антагонізм і, що це завдання незвичайно тяжке, знову таки з браку довіря широких народніх мас Словаччини та її місцевої інтеліґенції"; антагонізм не зменшується, а зростає. До речі, минулого року при президії ради міністрів був заснований окремий словацький реферат, завданням якого, певно буде вишукування якнайкращих шляхів усунення цього „братнього непорозуміння"... Стільки про Словаччину.

Мадярська меншина у Чехо-Словаччині (понад міліон душ населення), що живе на Словаччині та Прикарпатті, поруч жидів і німців, находиться на значно вищому щаблі матеріяльної та духової культури. Ще за Австро-Угорщини, позаймавши кращі місця, мадяри в процесі автономістичної боротьби з Габсбурґами, пройшли добру політичну школу та навчилися обороняти свої національні та суспільно-громадські права та інтереси. Тому не диво, що з прилученням Словаччини та Закарпаття до Чехо-Словаччини, мадяри відразу почали виступати як поважний чинник у тутешніх відносинах. Своєю зручною політичною тактикою вони, пристосовуючись до нових обставин, позаймали визначні становища, повлазили до найбільше впливових чехословацьких партій, приймаючи на око без застережень їхню програму та тактику. Але, попри таке своє становище, користуючись партійними фондами повною жменею, вони одночасно вели та ведуть успішно свою мадярську політику, дуже далеку від чеських політичних замірів.

Цієї зручної „тактики" провідних рушійних сил мадярської меншини, чеські чинники нібито не добачають, дарма, що в чеській пресі ведеться систематично досить гостру пропаґанду; може не так не добачають, як навмисне замовчують силою неминучости поважно рахуватися з будьщобудь досить чисельною та впливовою меншиною, яка, подібно до німців, має свого поважного оборонця в сусідній Мадярщині. Мадяри, як ми вже завважили, зручно використовують передовсім згаданий вище чесько-словацький антаґонізм, який вони ще більше роздмухують. А з другого боку — кожну, хоч трохи сприятливу зміну на міжнародньому форумі, використовують для пропаґанди в напрямі ревізії версайського та тріянонського договорів.

І коли з німцями чехи ще так-сяк можуть ладнати, то з мадярами справа стоїть далеко гірше, дарма, що їх старалися за всяку ціну притягнути до державної керми. На цьому фронті також помітне сильне нервове напруження, про що свідчить постійна митна війна (на кордоні з Мадярщиною) з її усіми характеристичними признаками та ускладненнями. Найгірше те, що Мадярщина не тільки що засіхає на Словаччину та Закарпаття, але й активно готовиться до привернення цих земель, чекаючи на першу сприятливу хвилину. Ґеоґрафічно ці землі нібн завершували велику Придунайсько-мадярську низину; вони були незвичайно важним природнім і промисловим додатком до хліборобської Мадярщини. Звідси мадяри діставали ліс, сіль та інші цінні речі; все це від Угорщини відпало. Тому, спираючись на дуже популярне тепер „природне" право та на „історичне" (на що в свій час дуже покликувалися самі чехи — Паляцький, Масарик, Крамарж) мадяри дуже настирливо домагаються привернення їм тих земель, на які, мовляв, крім „природнього" права, вони ще мають „історичне" право, бож ці землі належали до Угорщини більше тисячі років...

Треба признати, що мадярська ревізіоністична пропаґанда, завдяки дуже впливовим звязкам заможної мадярської шляхти (земельної) та при підтримці впливового англійського льорда Ротерміра користується значним успіхом. До того ще Угорщину в цьому напрямі активно підтримує Італія та Німеччина. А чесько-словацький антаґонізм, що набрав, як ми бачили, таких поважних розмірів і, певно, ще скоро усунений не буде (хіба тільки шляхом далекосяглих уступок з боку чехів на користь словаків!) створив і „прекрасний" внутрішній ґрунт, сприятливий для мадярської справи.

Питання, чи виграли б щось словаки від поновного прилучення (про що ще говорити передчасно) до Угорщини, в разі ревізії мирових договорів, це інша справа. Думаємо, що ні. Але ми констатуємо тільки факти, на основі яких не тяжко зробити кілька поважних висновків. Одне зауважимо, що: мадяри на жадний компроміс не підуть і чекатимуть тільки на догідну хвилину, щоби звести свої порахунки так, як це вони собі уявляють. Про це всі мадяри на Словаччині та Закарпатті добре знають; знають це певно і „тутейші" чехи, повинні знати і празькі урядові кола. Але, що можна в таких випадках робити?

Л. Вітровський.

*) Диви 234. число „Діла".

Що діється на Балкані?

(УП) В осередку балканських подій находиться тепер Болгарія. Заключений малоантантсько-балканський пакт зміряв до того, щоб осамітнити Болгарію та відтягнути її від ревізіоністичного бльоку держав повоєнної Европи. Це вдалось осягнути. В наслідок того пакту Болгарія опинилась у дуже незавидному положенні. Пакт був так сформулований, що хоч нібито й залишено Болгарії можливість приступити до нього, то це не поправило її положення. Тому болгарський король почав шукати виходу із ситуації. Він рішився змінити уряд і повести політику порозуміння зі Сербією, не вступаючи до пакту. Безпосередньою причиною такого кроку була зміна політики Німеччини, яка в ревізіоністичному бльоку відгравала першу ролю. На перешкоді тій політиці короля стояли македонці, що змагались і змагаються далі за обєднання всіх македонських земель в одну цілість і тому стояли засадничо на непримирному становищі супроти Сербії та Греції, що окупували частини Македонії. Новий болгарський уряд, хоч не мав за собою болгарської та македонської молоді, рішився піти на пробій і промостити собі шлях до порозуміння зі сербами. Він розвязав нібн то тайну македонську революційну орґанізацію та перевів пацифікацію Македонії. Подекуди доходило між болгарським військом та македонськими повстанцями до завзятих боїв. Усунули всіх македонців з впливових становищ у Болгарії. Але всетаки тайна македонська орґанізація іструвала дальше і на днях розвязали леґальний македонський комітет у Софії за звязки з революціонерами. Розвязати всі македонські леґальні орґанізації уряд не поважився, бо всетаки сила македонців у Болгарії надто велика, щоби можна собі її легковажити і ризикувати боротьбою проти неї, не маючи в цьому підтримки всього болгарського народу.

Новий болгарський уряд думав одночасно відповідними заграничпо-політичними комбінаціями видістати від греків частину Тракії, використовуючи турецько-грецьке непорозуміння. Однак показалося, що болгарські сподівання були оперті на фальшивих основах, бо в міжчасі минулось грецько-турецьке напруження. Греки призабули вже факт, то турки викинули з Азії міліони греків-кольоністів і погодились з Туреччиною. Отже й тут Болгарія потерпіла невдачу.

Остается урядові дальше розбудовувати порозуміння з Сербією. Серби булиб готові дати македонцям у Сербії деякі полекші в царині культури, але зате їх бажанням є, щоби Болгарія підтримувала сербські змагання створити на Балкані одну велику славянську державу. Болгари відразу не можуть піти на таку сербську комбінацію, бо побоюються, що це сербське славянофільство на Балкані зможе приняти такі форми, як московське на Сході Европи, себто, що зі славянофільства не залишиться нічого, лише сербське панування над цілим Балканом. Також і Греція та Туреччина не зможуть приглядатись спокійно такому розвоєві подій на Балкані просто тому, що така велика сербська держава загрожувалаб з одного боку турецькому Стамбулові, а з другого грецькій Тракії. Італії булоб тоді важко боронити здобуті в Альбанії позиції, а рівночасно сильна Сербія значно загрожувалаб і морське побережжа Італії на цілому Адріятському Морі. В цьому випадку опинились у сліпому куті і хорвати, що вже не від нині ведуть свою визвольну боротьбу проти сербів.

Консолідація балканських відносин, до яких змагає дехто в Европі булаб для одних націй щастям, а для інших нещастям. Навіть створення одної великої держави не доведе до спокою в

писати свої спомини. Але тон їх був такий, що я сам боявся за свій стан. А також боячись тих думок, які я там висказував і того, що писання, замість успокоювати мене, лише ще більше дразнило, приводило до істерії та грозило цілковито умовим розстроєм, я перестав їх після якогось часу писати, а сам рукопис при нагоді мого побуту на відпустці передав своїй жінці до переховання.

Скоде — це початок усіх інтриг та непорозумінь серед УСС. Я не привязував зразу до них великої ваги, уважаючи, що як вийду сам у поле й обійму команду над усіми трьома куренями, коли вони злучаться в одно тіло, то інтриги минуться і настане знову згода. Навіть над тим я не задумувався, хто тут винен. Надто вірив я всім, аби могти приписувати кому злу волю. А деякі непорозуміння пояснив я собі тою ситуацією, яка і взагалі і у нас панувала. Одначе, коли нині спокійно гляджу на все і маю деякі потрібні документи до тих часів, то мушу признати, що чималу вину у тім, хоча майже несвідомо поносить от. Гриць Коссак. А повело його до того подразнення уже з перших днів пожиття з іншими старшинами УСС і безмежна амбіція. Перше веліло йому кидати гострими закидами в сторону тих старшин, які стояли позаду, амбіція казала перебирати владу у свої руки, аби могти себе поставити на чоло цілої орґанізації.

Хоча сотня Дідушка орґанізаційно не належала до нього, то зараз після приходу Дідушка Коссак старався про те, щоб її приділити до себе. І хоч я в одній дописці зазначив, що сотня Дідушка має бути з ним лише у звязку, то Коссак у письмі з Корчина дня 25. X. 1914 р. заявив мені таке. „Сотня Дідушка має бути приділена до мене". Майже певно можу сказати, що він мусів поза моїми плечима давати звідомлення в дивіз. команді і перед полк. Лямезаном та допрошуватись майже того, аби якнайскорше забрати все до своїх рук. Він уже довідався про те, що от. д-р Шухевич після невдачної виправи на Ужок повернувся 26. X. 1914 р. із трьома сотнями до Ґоронди.

Історії тієї виправи не знаю. Але з загального стану воєнних операцій можу лише сказати, що д-р Ш. мусів перебути тяжкі хвилини. Був він на правому крилі другої армії, де стояв 4-ий корпус. Приділений до дивізії кавалерії, мусів додержувати її ходу. Багато признавало, що поведення д-ра Шухевича було повне такту та розважне. Його курінь мав тяжкі страти, але вони оправдані тим, що російські війська дуже тяжко напирали на це крило. Коли розпочався відворот, стрільцями ніхто не журився і ніхто не хотів давати ніякого приказу, то д-р Ш. з цілим куренем та треном повернувся до Ґоронди. Найтяжче відбилися наслідки тої виправи на сот. Семенюкові, який запав від тоді в недугу і вже майже не повернувся до повного здоровля.

(Далі буде.)

цьому кутку землі просто тому, що там сплітаєть-
ся забагато інтересів чужих Балканові чинни-
ків, з яких кожний тягне всі справи на свій бік,
що знову не відповідає бажанням інших. А далі
й бажання балканських націй жити самостійно
треба брати під увагу. Як фактично підуть спра-
ви на Балкані, покищо невідомо. Одначе спокою
там нема.

Воєнний стан.

СОФІЯ, 4. 9. ПАТ. Вчора в містечку Густен Вілле, яке замешкують македонці, оголошено воєнний стан на 12 годин. У міжчасі поліція переревела основну ревізію по хатах і забрала 200 крісів, 12 скорострілів, 14 револьверів та більші запаси муніції. Поліція арештувала 4-х македонців, членів революційної організації.

Перед відступом большевицьких і японських військ.

ПАРИЖ, 4. 9. ПАТ. „Пті Парізієн" повідомляє з Москви, що японський амбасадор Ота відбув кількагодинну розмову зі заступником комісаря закордонних справ Стомоняковим. Обговорювали проєкт амбасадора Оти, щоби японські та большевицькі війська відступили від кордону і знищили прикордонні твердині.

—o—

Арештували 27 паліїв.

З Нанкіну надійшли вістки, що пожежа цісарської палати у Манджу-Ко поширюється досі. Поліція арештувала 21 осіб, яких підозріває у підпалі палати. Між арештованими є трьох палатних службовиків. Арештованих переслухали вже кількома наворотами. Пожежа палати вибухла одночасно в чотирьох крилах і тому здогадуються, що палату підпалено. Дотепер не оголошено ще офіційного комунікату про причини пожежі.

—o—

Заворушення на Кубі.

ГАВАННА, 4. 9. ПАТ. Заворушення в Гавані тревали цілий день. Дійшло до бійки з поліцією. Багато осіб поранено. В багатьох установах, державних підприємствах і школах проголошено 24-годинний страйк на знак протесту проти виконання присуду смерти на учасниках останніх заворушень.

Припинення руху на східно-китайській залізниці.

МОСКВА, 4. 9. ПАТ. З Харбіна повідомляють, що директор східно-китайської залізниці Рудий звернувся до штабу війська, яке береже ладу на залізниці з запитом, чи на полудневім відтинку поїзди і пасажири матимуть запевнену безпеку. Штаб не дав ніякої відповіди. Тому Рудий приказав у ночі спинити рух поїздів на полудневім відтинку.

—o—

Крадіж вибухових матеріялів.

ЛЬОС АНДЖЕЛЬОС, 4. 9. ПАТ. Велике враження у Голівуд викликала крадіж 9 тон динаміту з фабрики вибухових матеріялів. Поліція переводила цілу ніч ревізії за вибуховими матеріялами, але безуспішно.

—o—

Напад страйкарів.

НЮ ЙОРК, 4. 9. ПАТ. У південній Кароляйні страйкуючі робітники вдерлися до трьох пряділень і вигнали звідтіля 900 ткачів.

—o—

Протитуберкульозний конґрес.

ВАРШАВА, 4. 9. ПАТ. Нині в год. 10 перед полуднем в салі фільгармонії відкрили міжнародній протитуберкульозний конґрес. На конґрес прибув през. Мосціцький і члени уряду з прем. Козловським.

НОВИНКИ

— **Випозичальня книжок** при Українській Книгарні й Антикварні у Львові, вул. Рутовського 22. поручає **новини літературні** в українській, польській і німецькій мові. **Найбільший вибір усіх шкільних лектур.** 17/79 [illegible]

— **Найкраще** випраний ковнірець тільки в українській пральні „Брін", вул. Блахарська 21. 18-20 3—?

— **Д-р Баранецький**, лікар держави. шпиталя, **повернув** і ординує як звичайно при вул. Валовій 14 від 3—6 попол. 261 1—[illegible]

— **Комітет будови церкви СС. Василіянок у Львові** влаштовує в неділю, 9. вересня на площі Сокола-Батька великий фестин з товариськими забавами і спортовими змаганнями. З огляду на гарну ціль (дохід в цілости йде на будову церкви) увесь український Львів повинен бути в неділю на площі Сокола-Батька.

— **Віче в Тернополі.** Заходом Повітового Народнього Комітету УНДО Тернопільщини відбудеться в Тернополі **в середу, 12. вересня ц. р.** в год. 12 в пол. в салі Міщанського Брацтва віче. На денному порядку справа громадських сільських виборів, що будуть незабаром розписані. Реферує посол др Степан Баран. Конечна є масова участь нашого селянства у вічу.

— **Нова колекція в Музею визвольної боротьби України у Празі.** Музей визвольної боротьби України у Празі формує нову бібліотечну збірку, яка складатиметься виключно з авторських примірників — окремих відбиток, вирізок і книг. В цій колекції тепер найбільше праць, дарованих праськими авторами, хоч є вже також присилки з українських земель та з ріжних місць Европи (найбільше Варшави, Берліна, Парижа, Букарешту) і з Америки (Ню-Йорк). Музей формує цю колекцію в надії, що всі українські автори постійно доповнюватимуть її своїми публікаціями. Матеріял у цій збірці укладається в поазбучному порядку за прізвища авторів.

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 6. ВЕРЕСНЯ 1934.

Я. К.

Отак собі.

(Спогад з вакацій.)

В цьому році я зарізикував і вибрав Черче. Вибрав мале, заголюкане село, що лежить недалеко Рогатина, в глибокій кітловині, яка тягнеться з півдня на північ.

В 2-ій год. пополудні всідаю до особового поїзду на головному двірці у Львові та їду до Ходорова. Поруч ваґонних вікон пересувається швидко пестроколірна шахівниця піль. Денеде ніби в розстрільній вояки — в однаковій віддалі одна від другої — копи. Телеґрафічні стовпи перелигують борзенько повз вікон один за одним, як зайчики. Поїзд, що жене гінко проти вітру, скандує на стальних рейках десятки, сотні, тисячі однакових, подібних до себе наголосів: стук-стук-стук. Стук-стук-стук...

В переділі, де я, їде крім мене ще чотири особи. Поруч мене грубий панище, що подібний до невуґарної кругллої дині, а лисою, довгою головою, що почервоніла від спеки нагадує мені червоний ементалерський сир. Весь час, як їдемо, з нього грубими каплями котиться піт і він томиться мабуть так, якби цю дорогу, що переїздить залізницею, переходив пішки.

Далі їде ще якась пані в рогових окулярах, з худими, піднесеними в гору раменами, з обличчям, що подібне чомусь дуже з боку до собачого. Вона цілу дорогу читає книжку і час до часу підсміхається трішки сама до себе.

Двох студентів, що сидять проти мене, дискутують завзято про те, котрі мячеві дружини кращі, і я побоювався весь час, що заки ми приїдемо до Бібрки вони готові побитися.

Ходорів. Година 4.15. Пересідаю безпосередньо до другого поїзду, що має чотири ваґони, та їду до стації: Потік-Черче. Точно за 44 хвилини висідаю на невеличкій стації.

Обскакують мене візники (вперше у Галичині не жидівські). Вибираю одного та їду з ним, а зі мною ще один знайомий — д-р Б. Переїздимо через два горбки й за 20 хвилин висідаємо в Черчі.

Прегарне враження. З усіх боків чуєте українську мову. Вже це настроює вас так, що почуваєтеся зовсім інакше, як у всіх тих наших літнищах, де вам здається часом, що ви в Єрусалимі, або іншому подібному середовищі. Довкола головного осередка Черча — „Палатки" розставлені десятки білих лавок, на яких можете зустрінути кого хочете — від „Місс України" почерез наших чільних громадян, до сірого селянства.

Одні приїхали лікуватися, другі, сказавши правду (ні — буду дискретний, бо ануж цей фейлєтон появиться друком, поки я ще в Черчі, а там далиб мені ці „другі" доброго прочухана за те, що я, мовляв, заглядаю і підглядаю там, де не треба).

Очевидно, перше, що треба було зробити, це перейти т. зв. „черчанський хрест", а виглядає воно так: Ведуть вас по черзі до кожної мінеральної води і просять вас пити, а до кожної давай приговорювати.

— Ця „Льоня" — кажуть — поправить вам апетит і будете добре травити, від цієї *8-ки* буде вам тее, а від *9-ки* онее...

Ви слухаєте, як такий шарлятан вичислює вам хто зна які божественні прикмети цієї води і трохи з куртуазії, а решту з цікавости, — ануж як вона ділає? — запиваєтеся тією водою так сердечно, що вам малощо не тріснe шлунок. Вертаючись від цих „чудодійних джерел", почуваєтеся приблизно так, як верблюд, що вибирається з караваною крізь Сагару й опився водою, аж йому ратицями тече.

А в душі тішитеся кралькома і думаєте: От добре, що тих вод є тільки три, а то якщоб їх прийшлося випити від 1 до 7, а опісля ще й ту решту, що вже істнує, то, здається, не потягнув би чоловік довше, як від полудня до вечора.

Про 9-ку довідався я теж, що від неї усі молодші люди не можуть спокійно спати. От так положиться молодий мужчина і сняться йому ріжні наші „мадонни" з Коломиї і з Тернополя, молоді мужатки і т. п. речі. Що сниться молодим жінкам, годі збагнути, бо вони доволі дискретні, але кинувши оком на неодно симпатичне личко, чуєте, що воно проковтнулоб мужчину разом з черевиками, навіть не покусавши.

Потім показували мені боровину, що дійсно робить чуда.

Я сам свідком, як одна пані й один селянин приїхали сюди на кулях — як розказують — і по 4-ох тижнях могли танцювати, кохатися з успіхом і робити ріжні інші того роду життєві перверсії.

Люди, що купаються в боровині, (дослівно болото з торфу, розігріте до відповідної температури), подібні дуже підчас купелі до наших галицьких поросят, що паряться до сонця в болоті по цілій нашій волості.

А вечором Черче переставало бути малим селом, де люди тільки талапаються в боровині та пють „на силу" воду. Вечором нагадувало Черче, рясно освітлене електричним світлом — Париж, Брюсель і хто знає ще які столиці світу (трохи переборщую, але це не шкодить).

В просторій, гомінкій салі „Палатки" грав добрий „джез" під управою п. Яблонського, і гості гуляли так завзятущо, що з них випаровувала вся та вода, яку вони цілий день, не зважаючи на протести свого покірливого шлунка, вливали у себе.

А пізно вночі, тягнули перетомлені ноги до дому, повторяли всі великі слова нашого безсмертного гумориста Руданського: „Не мої ж, каже, ноги, присягаю на чім світ" — тільки тут повиннoб слідувати дещо інше закінчення, а саме — „бо мої здорові були, а ці такі втомлені, що хоч візьми й викинь їх за пліт".

І так кожного дня. Ходити й говорити з милими знайомими, пити воду (м. ін. мабуть до смерти не випю вже стільки води, скільки тут випив за тиждень), а вечором танцювати до смертельної перевтоми, або йти до парку і кральком підслухувати палкі шепоти тих, що пють за багато „девятки".

Їй Богу, мило в Черчі і якби не те, що треба вертатись до Львова, то залишився би тут до смерти, але під двома умовинами: 1) Щоб тут було більше густих кущів, евентуально зараз коло „девятки" кусок якогось ліса, 2) Щоб не казали людині, як нещасному верблюдові, опиватись „чудотворною водою".

З дороги життя.

Перед пробою.

Були це давні часи. Люблю їх згадувати, бо тоді ще люди любили веселитися, вміли сміятися, розуміли дотеп і нікому в гадку не приходило в доброму дотепі добачувати чи відчувати „образ гонору“.

Перед пробою сиділа в театральній ґардеробі громадка акторів, переважно тих, що не мали постійного мешкання, або від вчорашньої днини не були у свому мешканні.

Були й акторки, що вишивали, направляли панчохи, а навіть цирували скарпитки, що в ті часи серед мельпоменської дітвори були люксусовим артикулом.

Жінки під проводом Емілії Підвисоцької співали:

Через річеньку
Через биструю
Подай рученьку,
Най поцілую...

А мужчини сумували, дрімали, відпочивали та позіхали. В очах їх була втома непроспаної ночі та великий жаль з приводу недостачі готівки.

Один Бронцьо, що держав усе палець на пульсі життя, сидів у кутку та вичитував якусь ґазету аперед двох недіаь, підчеркав чужі слова і муркотів.

Серед нашої театральної дружини було кількох іспитованих абсольвентів дяківської академії як Вовчак, Рубчак та кількох непокінчених як Юрчак, Петрика, Дяків

Всі вони стали кепкувати й докучати Бронцеві.

— А ви читали — перериває повінь їх дотепів Бронцьо — найновіший розпорядок міністерства війни?

— Що нам розпорядок міністерства, нам уже належиться зачет — відповіли громадою.

— Власне, що це до вас відноситься. Від цього року дяки дістали право однорічної служби при війську.

Розпогодилися лиця деяких дітей музи; радість і гордість блиснули в їх очах.

— А хіба нам не належиться — сказав Теодор Вовчак, II. тенор, абсольвент дяківської школи в Станиславові, ученик старого Полотнюка, що клав підвалини під орґанізацію своєї професії і видавав „Дяківскій Гласъ“.

— Так по правді, то нам до цеї пори діялася кривда — докинув Іван Рубчак „окінчений“ псалмопівець в Калуша.

— А для мене один дідько — каже Юрчак — що мені з того, най користають „окінчені“, мені бракує один риґоров...

Тиберій Горобець.

— **Новий віцеміністр освіти.** Президент республики переніс у стан спочинку державного підсекретаря в міністерстві віроісповідань та освіти Казимира Перацького, іменуючи одночасно на його місце д-ра Константина Хилінського, професора львівського університету. Віцеміністр Хилінський має обняти реферат середніх і вселюдних шкіл. Він родом зі Жмеринки, гімназію скінчив у Києві, а університетські студії в Петрограді. З фаху є історикои.

— **Позір! Новий сезон у кіні „Міраж“.** В середу 5. вересня ц. р. осінній сезон починає кіно „Міраж“ висвітленням фільми **„7 днів щастя“** з Йосифом Шмідтом та „Година з розкішною Беті“. Цю фільму висвітлять вперше у Львові.

— **Хто виграв на льотерії?** В нинішнім тягненні Держ. Кляс. Льотерії впали виграні на такі числа: 15.000 зол. на ч. 34195 155961 758 73659. 10.000 зол. на ч. 5959 7793 71910. 5.000 зол. на ч. 4046 27025 34181 19259 35498 47240 147343 148328. 2.000 зол. на ч. 9776 11038 34558 57341 604437 85587 94497 102169 104519 111886 114301 120301 148593 149370 157214 151141 19947 21564 25367 38051 44635 46525 59628 63156 65939 106437 109939 125028 129989 130611 134140 136727 139170 144064 153916 157150 159616 163393 163851. 1.000 зол. на ч. 1897 5231 12200 19416 21675 27326 36241 45705 46805 48360 51526 57236 60472 60560 61101 61135 66220 68846 73604 83841 85478 88953 91471 92869 93510 96388 102835 105001 106043 108450 116470 119342 124677 134735 137850 144754 145508 152725 152876 156922 158740 168366 168213 166254 4194 9720 19016 19910 21327 26683 29056 38529 41405 44420 42836 49643 54557 65179 71846 73145 73920 80350 80494 81161 88232 108593 110229 114330 128343 141922 145555 146262 147211 149877 150544 155367 157806 161129 163451 164835 165810 168683.

— **Червінка, тиф і Гейне-Медіна.** Аґ. Всхуд повідомляє, що від 12. до 18. серпня занотовано 1057 випадків червінки та 508 випадків черевного тифу. Крім того зареєстрували 3 випадки недуги Гайне-Медіна.

— **Пошесть червінки** в товмацькому повіті шириться дальше, особливо серед дітей. Санітарна влада влаштувала окремий епідемічний шпиталь. Червінка в Станиславівщині починає пригасати, так що громади Павелче і Ямниця будуть в найближчих часах отворені.

— **Вовна подешевіла.** Волоконні фабрики у Лодзі оголосили нові цінники вовняних виробів. Вовняні матеріяли подешевіли на 3—5 проц. відповідно до переведеної недавно знижки цін сирівців, особливо чесанкової пряжі.

— **Зловживання на почті.** В Стрию арештовано начальника почти з Перегінська, Володимира Запольського, що допускався від довшого часу зловживань на шкоду державного скарбу, відбираючи більші квоти, призначені для інвалідів, які сам підписував. Таким способом спроневірив 11 тисяч зол.

— **Судовий коморник дефраудантом.** В окружному суді в Бидгощі розпочалася розправа проти 37-літного Теодора Кухара, судового коморника, який присвоїв собі у 197 випадках ріжні грошеві квоти на загальну суму 58.945 зол. Крім того вів фальшивий службовий реєстр, вписуючи фікційні виплати. Здефраудовані гроші протратив на розгульне життя. До розправи покликано 50 свідків.

— **Невдала виправа вломників.** До бюра каси Стефчика у Видинові пов. Снятин вломилися три злодії й розбили касу, в якій знайшли тільки 80 сотиків. Опісля пішли до Заболотова, щоб обікрасти почту. Одначе тут придержала їх поліція. Між арештованими пізнали Василя Біяка, за яким віддавна глядали. В касі почтового уряду находилося тоді 150 тисяч зол.

— **Зменшення кари.** Апеляційний суд у Львові розглядав справу б. урядовця городського суду в Станиславові, Франца Постолюка, засудженого станиславівським судом на 4 роки вязниці за крадіж стемплів із судових актів та фальшування документів. Після переведеної розправи Постолюкові зменшено кару на 1 рік вязниці.

— **Краєва хроніка.** В Сільці пов. Сокаль повісився в стодолі 51-літний господар Микола Пилипчук, зневохочений до життя невзгодинами з жінкою. — В Раві Руській помер на удар серця 65-літній купець Лязер Штерн, підчас нічної погоні за злодіями, що виносили з його мешкання річи. — В Дністрі коло Мартинова втопився 26-літний господар з Мошкович, Рудольф Янів, що хотів перейти ріку на другий бік. Разом з ним згинув у воді якийсь безробітний, що прилучився до товариства. — В Коломиї видрапався 12-літний Володимир Жваний на стовп з електричними проводами і згинув. — В Бібоці постфілився тяжко з револьвера капіт. артилерії Едв. Ґорецький, що перебував там на маневрах.

— **Глухонімий бандит.** Перед трибуналом присяжних суддів у Львові відбулася розправа проти глухонімого парубка з Чижикова пов. Львів, Василя Пелехатого, який вже був засуджений за грабунок на пів року вязниці. Вийшовши на волю, Пелехатий взяв косу і напав на двох сільських гандлярів, Якова Мантля і Герша Гайду, домагаючись від них на миги грошей. Жиди ставили опір і в часі термошення один з них відгриз Пелехатому палець. Розправа, на якій товмачем був управитель школи для глухонімих, Шайнер, скінчилася засудом на один рік вязниці.

— **Катастрофа на перегонах.** З Лісбони повідомляють, що на самоходових перегонах два авта вдарилися на закруті, при чому один віз впав між публику. Три особи згинули, 12 є тяжко ранених. Керманич одного самоходу легко потовкся, другого вийшов цілий.

— **Напад індіян на імігрантів.** На одну оселю імігрантів у Бразилії напали індіяни. Вивязався завзятий бій, в якому трьох мешканців погибло, а кількадесять потерпіло рани. Індіяни сплюндрували оселю і забравши добичу, втікли.

— **Десять подружих заповідей в Німеччині.** Д-р Гайнзіюс з Берліна в порозумінні з міністерством внутрішнхі справ, урядом народньої гігієни і расовим видїлом нац.-соц. партії, уложив десять заповідей, яких мають держатися всі німці. Ось вони: 1. Памятай, що ти німець. 2. Ти повинен оженитися, якщо ти дідично здоров. 3. Удержуй своє тіло здоровим. 4. Як німець за чоловіка вибирай тільки німця або особу нордійської крови. 5. Перед вибором чоловіка довідайся про його предків. 6. Здоровля є теж умовою назверхньої краси. 7. Женися тільки з любови. 8. Не вибирай товариша забав, але уважай свого чоловіка за товариша в подружі. 9. Здорові діти є властивою метою подружа. 10. Щойно від 3—4 дітей запевнене вдержання народу.

— **Згоріло містечко.** Містечко Ганцевичі пов. Лунинець стало жертвою пожежі. Згоріло поверх 100 домів з господарськими будинками. В ратунковій акції взяло участь кільканацять пожежних сторожей.

— **Турки виробляють ґазові маски.** В столиці Туреччини, Анґорі, зрухомлено першу велику фабрику ґазових масок. Про розміри праці тої фабрики свідчить факт, що річне постачання обчислене на 100.000 масок.

— **В неволі у китайських бандитів.** Як повідомляють з Китаю до Ватикану, комунізуючі китайські бандити вхопили ще в березні китайських священиків о. Йосифа Лію і о. Луку Венга, яких годі було визволити, хоча вжито правильного війська. В половині липня бандити пустили на волю о. Лію, зобовязавши його прислати їм ріжні предмети у великій скількости. О. Венга задержали як закладника. Тепер о. Йосиф Чанг, апостольський префект в Пугі заходиться, щоби зібрати предмети, яких зажадали бандити.

— **Відомости комсомольців з ґеографії.** „Комсомольська Правда“ повідомляє, що Королев, секретар центрального комітету комсомолу Узбекістану ствердив повне незнання між комсомольцями з ґеографії. Ось зразок: — Яке головне місто у Финляндії? — Осльо.

— А що можете сказати про своїх середньоазійських сусідів? Що таке Кашґарія? — Перший раз чую. — Яке значіння мають Персія й Афґаністан для В. Британії? — Як доступ до моря... — Що скажете про господарські відносини в Персії? — Я ніколи там не був. — Де є вежа Айфля? — У Римі! Ось відповіди професорів шкіл. — Що таке Шлеськ? — Острів! — Вичисліть головні доплини Волги. — Доплини Волги... Висла.

— **Голос сирени на 16 кільометрів.** 26. вересня ц. р. спустять на воду корабель великан ч. 534, який назвуть мабуть „Британія“ або „Королева Марія“. При тій нагоді королева Марія розібє по традиції пляшку шампанського вина. Англійська преса щодня подає нові подробиці про чуда техніки корабля. І так на кораблі буде сирена, яку буде чути на 16 кільометрів, але пасажирам не потріскають у вухах оболонки. На покладі корабля велитня буде 20 ратункових човнів. Один човен могтиме забрати 140 людей. Сподіються, що корабель велитень устійнить новий рекорд скорости з Европи до Ню Йорку і відбере пальму першенства від німецького корабля-велитня „Бремен“.

— **22 рани.** Г. Мондок, мешканець міста Фунчала на острові Мадейрі в самоходовій катастрофі зломив обі ноги. Власник самоходу віз його до шпиталю, але по дорові зударився з вантажним автом і Мондокові поломило ще ребра. Поліція перенесла раненого на другий самохід. Не встиг самохід відїхати ще на кільометер, а вже самохід віхав на хідник і зударився з будинком. Нещасливий Мондок зломив собі руки і череп. Щойно тоді відвезли його до шпиталю в грізному стані. Цікаво, що крім Мондока ніхто з його товаришів не потерпів.

— **150 ваґонів гнилої пшениці.** З Миколаєва привезли до Баку 160 ваґонів пшениці. Виявилося, що 150 ваґонів пшениці згнило і мало запах оселедців. Ось до чого доводить большевицька господарка.

— **Ріжні вісти.** Бельґійський національний банк обнизив відсотки з 3 до 2 і пів проц. — Втрати Китаю наслідком посухи доходять до одного міліярда долярів. — У Лянцкірхі у Німеччині померла Марія Шеперле в 106. році життя. — Страйк друкарських робітників у Дебліні продовжується. Більшість ґазет не виходить. — Позичка на будову повітряної фльоти у Туреччині принесла дотепер 8 мільйонів фунтів. Туреччина має 400 літаків. — У Горізонте в Бразилії наступив вибух 12 тон динаміту. Вибух було чути на 40 миль довкруги. Жертв у людях не було.

СПОРТ.

СТАНИСЛАВІВ, 3. IX. 1934.

Станиславів ПРОЛОМ — СТШЕЛЄЦ 1 : 5 (1 : 2). Тов. змагання програв Пролом на горячому брошнівському ґрунті, хоч міг їх виграти і то високо. Та трійка нападу забуває про стріл. Гра цікава й гарна з великою перевагою Пролому.

Р. Д. Т. — ГАКОАГ 4 : 1 (2 : 1). Змагання за мистецтво Б-класи.

У. С. К. (Стан.) — ЧАЙКА (Товмач) 2 : 1. У. С. К. у відмолодженому складі зреванжувався за програну в мистецтвах.

Біг наколесників не відбувся з причини сильного дощу.

Б. Л.

ЗАКОРДОННИЙ СПОРТ.

ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА — ЮГОСЛАВІЯ 3 : 1 (3 : 0). Минулої неділі відбулися в Празі міжнародні змагання в копаним мячі між недавним переможцем Польщі, Югославією та Чехословаччиною. Виграла ця остання, яка в першій частині гри запевнила собі перемогу (3:0).

Мистецтва віденської ліги дали минулої неділі такі вислідн: Адміра — Ф. Ц. Він 4:0, В. А. К. — Вакер 2:2, Гакоаг — Фльорідсдорф 3:2, Спортклюб — Австрія 1:0, Рапід — Лібертас 7:1.

У Стокгольмі відбулися міжнародні легко-атлетичні змагання між Німеччиною і Швецією. В минулу неділю перемогла Швеція у відношенні 101 1/2 до 100 1/2 точок. Для порівняння з нашими останніми осягами подано технічні вислідн кількох конкуренцій: Біг на 100 м. приніс перемогу Борхмаєрові 10·7 (стометрівка на останніх краєвих змаганнях дала час 12·1 !). Тривскок: Свензон 14·68, скок зі жердкою Еґнер, Мідер і Люнберг, всі три скочили 3·90 м. Наші змагуни не осягнули на останніх змаганнях навіть 2·90 м.

Національну свідомість ширить українська книжка і преса, тому жертвуйте датки на купно книжок для наших братів на заході.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

О. Ю. Федькович: ВИБІР ТВОРІВ з передмовою Мик. Голубця. Львів, 1934. Стор. 128. Форм. 16-о.

Іван Раковський: ЗА ТВЕРЕЗІСТЬ. Короткий історичний огляд українського протиальгогольного і протинікотинного руху в 25-ліття Т-ва „Відродження". Львів 1934. Ст. 48. Форм. 16-о.

Leon Wasilewski: KWESTJA UKRAIŃSKA JAKO ZAGADNIENIE MIĘDZYNARODOWE. Праці Українського Наукового Інституту в Варшаві. Том XXVIII. Варшава 1934. Стор. 146. Форм. 8-о.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Український Нар. Театр ім. Тобілевича.

Болехів:
6. IX „Залізна Острога."

Стрий:
7. IX. „Товаріщ".
9. IX. „Залізна Острога."

Конюхів:
8. IX. „Залізна Острога".

Великий Міський Театр.

Середа 5. IX. год. 7·30 веч. „Товаріщ".
Четвер, 6. IX. год. 7·30 веч. „Дівчата в одностроях".

Театр Ріжнородностей.

Середа, 5. IX. год. 7·30 веч. „Колиб я хотіла".
Четвер, 6. IX. год. 7·30 веч. „Той, який змінив прізвище".

Цирк Станевських (вул. Пелчинська, біля тенісового корту).
У середу дві вистави: в год. 4·15 попол. і в год. 8·15 веч.

Кіна.

АПОЛЬО: „Маркіза Йорісака." (Битва).
АТЛЯНТИК: „Люди в білих одягах".
ВАНДА: „Веселий караванір" з Влястою Буріяном і „Каруселя життя".
КАСІНО: „Сини пустині" (Фліп і Флап).
КОЛІСЕЙ: „Невідомий виновник" і ревія".
КОПЕРНИК: „Щойно вчора".
МАРУСЕНЬКА: „Останній з Ґоловевих" (на осн. Всев. Ґаршіна) та ревія.
МІРАЖ: „7 днів щастя", „Година з розкішною Бет".
МУЗА: „Сьогодні живемо!"
ПАН: „Здобути тебе мушу" і додатки.
ПАЛЯС: „Князь Аркадії".
ПАСАЖ: „Великоміські тіни" та ревія.
РАЙ: „Олівер Твіст".
СВІТ: „Ніч кохання" (Джозе Моxіка), „Вязень із Каєни".
СОНЦЕ: „Острів пропавших душ" і ревія.
СТИЛЕВЕ: „Серце волоцюги" і ревія „Весела Циганерія".
ХИМЕРА: „Жінка під контролею".
УТІХА: „Вудине" (Сільва Сідней) і ревія.

Закордонне радіо.

Середа, 5. вересня 1934.

Відень (506,8) 17·35 Вокальний концерт, **Братислава** (298, 8) 12·30 Концерт, **Прага** (470,2) 14·05 Популярні пісні, **Париж** (1649) 20·45 Фестіваль фр. музики, **Білгород** (439,8) 12·05 Оп. й нар. музика, 18·30 Пісоньки, **Любляна** (569,3) 20·00 Оп. ресітадь, 21·20 Вок. квартет, **Берлін** (356,7) 21·00 Нові радіосуїти, **Кенігсвустергавзен** (1571) 15·15 Діточі пісоньки, **Ляйпціг** (382,2) 15·00 Пісні й фортепян, **Мінхен** (405,4) 21·00 „Дес Левенервахен" оп. Брандля, **Будапешт** (549,5) 13·30 Циг. орхестра, 18·20 Спів, **Міляно** (368,6) 21·30 Симф. концерт, **Рим** (420,8) 20·45 „Мадонна Орета" муз. ком. Річітелія.

Четвер, 6. вересня 1934.

Відень (506,8) 12·00, 21·00 Концерт, 16·40 Найгарніші байки для дітей, 17·45 Два фортепяни, 22·50 Легка музика, **Братислава** (298,8) 20·00 Спів, **Прага** (470,2) 15·15 Концерт, 18·10 Любовні пісні (нім.), **Париж** (1649) 20·00 Камер. музика, Шуманові пісні, **Білгород** (439,8) 19·00 Пісоньки, **Берлін** (356,7) 16·00 Концерт, **Кенігсвустергавзен** (1571) 20·15 Симф. концерт, **Мінхен** (405,4) 14·20 Давня музика, спів, 17·50 Солісти, **Будапешт** (549,5) 17·35 Віденські пісоньки, 20·35 Циг. орхестра, **Міляно** (368,6) 20·45 Вечір опер, **Рим** (420,8) 17·00 Вок.-інстр. концерт.

Львівське радіо.

Середа, 5. вересня 1934.

6·45 Раніша авдиція, 7·50, 22·00 Рекламовий концерт, 11·57 Сиґн. часу, 12·03 Метеорольоґічні вістки, 12·05 Огляд преси, 12·10 Концерт, 13·00 Полудневий денник, 13·05 Стилізовані танці (гр. пл.), 15·30 Експорт, 15·35 Економічні вістки, збіжева біржа, 15·45 Пять хвилин вітру від моря, 15·50 Театральні справи, 16·00 Божий співець — Фр. Шуберт (муз. монографія), 16·45 Для старших дітей: „Дім великий як світ", 17·00 Віольончеля, 17·25 Гриби — приятелі, гриби — вороги, 17·35 Один день у шпиталі Червоного Хреста, 17·55 Спортовий порадник, 18·05 Наука стенографії, 18·20 Камер. концерт, 18·45 Господарський розвиток півн.-сх. земель, 19·00, 19·30 Легка музика, спів, 19·10 Актуальна балачка, 19·50, 19·56 Спортові вістки, 20·00 Літер. авд. 20·45 Веч. денник, 20·55 Як працюємо, 21·00 Шопенівський концерт, 21·30 Артизм індвідуальний і артизм маси, 21·40 Спів, 22·15 Джезові співаки (гр. пл.), 23·05 Танцова музика.

Четвер, 6. вересня 1934.

6·45 Раніша авдиція, 7·50, 22·00 Рекламовий концерт, 11·57 Сигнал часу, 12·03 Метеорольоґічні вістки, 12·05 Огляд преси, 12·10 Для молодших дітей: „Подорож Антошка на деревляному конику", Пісоньки, 12·30 Концерт сальонової музики, 13·00 Полудневий денник, 13·05 З ринку праці, 13·10 Арії та пісні (гр. пл.), 15·30 Експорт, 15·35 Біржевий огляд, 15·45 Мікроревія (муз. авдиція), 16·30 Концерт із гр. пл., 16·45 Лекція фр. мови, 17·00 Театр уяви: „Пісня Свободи", 17·50 Листи та програми, 18·00 Сільва рерум, 18·05 Евген Корвін Малачевський (літ. фейл.), 18·15 Камер. концерт, 18·45 Що читати? 19·00 Скрипковий ресітадь, 19·20 Актуальний фейлетон, 19·30 Польська нар. музика з ґр. пл., 19·50, 19·56 Спортові вістки, 20·00 Легка музика, пісоньки, 20·45 Веч. денник, 20·55 Як працюємо, 21·00 Концерт (симф. орхестра, фортепян), 21·45 Психольоґія фахових конфліктів, 22·15, 23·05 Танцова музика, 22·45 Пародії та карикатури.

Подяка.

Невмолима смерть забрала нам Найдорожчого нашого Сина і Брата **Михайла Зеленого.** Всім тим, що в часі недуги, смерти, і сумних проводів до могили ділились з нами болем, щиро дякуємо. Зокрема дякуємо: Всеч. о. Новосадові за опіку в часі недуги, смерти та за участь у похоронах. Всеч. о. Гуденькові й Чемеринському за участь у похоронах. Вп. П. Сачинському за допомогу в улаштуванні похоронів, П. Соколикові, голові гуртка „Відродження" на Личакові, за часті відвідини в часі хороби та за участь у похоронах. Вп. П. Хористам з „Відродження" за звеличання похоронів. Вп. Членам „Відродження" і Сокола IV. за численну учість у похоронах. Вп. П. Федучеві за прощальне слово над могилою Покійного. Врешті всім Вп. Приятелям і Знайомим за висловн співчуття та приявність у похоронах щире Спасибіг.

Львів, 1. вересня 1934 р.

235 **Мати, Брати і Сестри.**

БІРЖА.

ГРОШІ.

Доляр у Львові у приватних оборотах 5.17 1/4 зол.

У Варшаві були такі курси: Льондон 26·15, Париж 34·87, Берлін 207·25, Ціріх 172·63, Амстердам 358·25, Прага 21·96, Італія без трансакцій, Нюйорк - кабель 5·21, Нюйорк чеки 5·20 1/2.

Золото: Доляри 8·92—8·95, Франки фр. 36·30—36·80 Дукати 82·30—82·70, Корони 36·30—36·80, Рублі 45·00—46·00.

Срібло: Корони 0·28, Фльорени 0·70, Рублі 1·20, Ліри італ. 45·50—46·50.

ЗБІЖЕ.

Ціни парітас Підволочиська льоко Львів

	від — до	від — до
Пшениця двір.	16·75—17·00	18·75—19·00
Ячмінь двір.	15·00—15·25	
Ячмінь на зливо	14·25—14·50	15·50—15·75
Овес збірний	10·00—10·50	
Жито одноціле		16·75—17·00
Жито збірне		16·25—16·50
Висівки житні	8·60— 8·85	8·75— 9·00
Висівки пшен. гр	8·25— 8·50	
Висівки пш. мід.	8·25— 8·50	
Висівки пшен. сер.	7·50— 7·75	8·75— 9·00
Макухи льняні	16·50—17·00	

Інші курси незмінені.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 4. вересня ц. р. з приводу стриманої тенденції твердих цін на масло не ставить, а кооператива платить за:

	льоко Львів.
1 л. молока	0·14 зол
1 л. сметани	0·60 „
1 к. яєць	2·45 „

Пастеризоване молоко з доставою до дому 1 літра 22 сот.

Тенденція на масло стримана, попит легко оживлений, на молоко, сметану та яйця вдержана.

Маслосоюз повідомляє, що від 4. вересня п. р. платить своїм доставцям **за 1 кг.** живої ваги птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С." у Львові (вул. Б. Гловацького 23):

Курята і кури пріма	за 1 кг.	0·90	зол.
„ „ II кл.	„	0·65	„
Пантарки пріма	„	0·95	„
Качки I кляса	„	0·80	„
„ II „	„	0·65	„
Індики I „	„	0·95	„
„ II „	„	0·70	„

Тенденція спокійна.

У вчорашньому числі „Діла" помилково видруковано, що за курята і кури II. кляси за 1 кг. платиться 0·85 зол.; має бути **0·65** зол.

ОПОВІСТКИ

П. Ірену Коссак прошу подати свою адресу. М. Бенцаль, Стрий.

Звичайні Загальні Збори „Батьківського Кружка" при дівочій гімназії „Рідної Школи", фондації ім. Іванни й Ілії Кокорудзів у Львові, відбудуться дня 23. IX. 1934. в год. 5-ій пополудні при вул. Моджеєвської ч. 9. зі звичайним порядком нарад. — Якщо не буде в означеній порі приписаної статутом скількости членів, Збори відбудуться годину пізніше. — **М. Ґенакова**, голова; **Д. Абрисовський**, секретар. 256

Читайте „Діло"!

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ШКОЛЯРКИ — ШКОЛЯРІ. Ніхто не вшиє Вам так гарно і дешево однострою, як українська швальня спортових, шкільних і охоронних одягів при кооперативі „Пласт", Львів, вул. Городецька 95, тел. 26. 120 23—3

ВУГОЛЬ. — Калитяк, Байки 14, тел. 38-21, Станиславів, Колійова 2. 204 5—30

КАНДИДАТ НОТАР. (асесор) з практикою переважно спадковою (сільською), добрі свідоцтва, шукає місця від зараз. Ласкаві зголошення з поданням умовин до Адміністрації під „Асесор". 237 1—3

АБСОЛЬВЕНТКА СЕМИНАРІЇ шукає посади до дітей у Львові або на селі. Евген. Діяківна, Львів, Корол. Ядвиги 12, I. пов. 259

У БОРЩІВЩИНІ поля і ліс дешево на продаж, ев. заміна на реальність у Львові. Адміністрація під „75 моргів". 258

АБСОЛЬВЕНТ гімназії і бувший учитель шукає заняття. Вміє вести хор. Може дати 1.000 зол. кавції. Зголошення до Адмін. „Діла" під „Заняття". 263

ШУКАЮ лекцій з народніх або середніх шкіл на провінції. Ласкаві зголошення з умовинами до Адмін. „Діла" під „Лекція". 263 1

ОГОЛОШЕННЯ

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . . зол. 0.35
„ одношпальтовий в тексті і новинках „ 0·60
„ „ на першій сторінці . „ 0·80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по зол 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п. . . . . „ 0·10
шукаючі праці . . . . „ 0·07
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . . зол 450—
„ „ 1/2 . . . . 250—
„ „ 1/4 . . . . 130—
„ „ 1/8 . . . . 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.